

BROJ 3 - VELJAČA 1980.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA
SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

**GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Dragutin Feletar (glavni i odgovorni urednik), Miroslav Klem,
Branko Šimek, Marijan Špoljar i Željko Tomičić

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske

GRAFIČKA OPREMA

Dragutin Feletar

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1980.

BROJ 3 — VELJAČA 1980.

KAZALO

1. Dragutin Feletar: Kakva mreža muzeja i zbirki? 1
2. Stjepan Hajduk: Krešimir Filić — borac za istinsku demokratizaciju muzealne djelatnosti 2
3. Tomislav Đurić: Stanje nekih kulturno-povijesnih spomenika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 8
4. Marijan Špoljar: Problemi valorizacije 17
5. Vladimir Kalšan: Prilog raspravama o agrarnim odnosima u Međimurju u vrijeme obitelji Žrinskih 18
6. Martin Matašin: Zavičajni muzej Virje 22
7. Mato Dominiković: Petar Levar: Muzejska zbirka u Kalinovcu 25
8. Luka Hrvatić: O važnosti muzejske zbirke u Kalinovcu 29
9. Mihajlo Bradić: Kako smo stvorili zavičajni muzej u Čazmi 31
10. Zorko Marković: Bilješke o rekognosciranju arheoloških terena oko Koprivnice i Đurđevca 1979. godine 35
11. Željko Demo: Arheološka istraživanja u Kunovec Bregu kod Koprivnice 39
12. Zoran Homen: Lasinjski naseobinski elementi i novi nalazi iz Beketinca 42
13. Dubravka Balen-Letunić: Istraživanje tumula u Goričanu kod Čakovca 1979. godine 49
14. Zorko Marković: Posjet dr. Nadora Kalicza i problem arheološke suradnje kod nas 51
15. Ivan Mirnik: Skupni nalaz srebrnika XVIII. i IX. stoljeća iz Čakovca 53
16. Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — bibliografija 59
17. Ljubica Ramušćak: Najnovija istraživanja lončarskog obrta na području Međimurja 69
18. Libuše Kašpar: Najnovija ispitivanja licitarskog obrta u Varaždinu i bližoj okolini 73
19. Josip Fluksi: Preslice — podravska etnografska specifičnost 82
20. Libuše Kašpar: XVI. savjetovanje i XII. skupština etnoloških društava Jugoslavije 88
21. Branimir Šimek: Fotografski materijal u muzeju 89
22. Dragutin Feletar: Izdanja Podravskog zbornika 92
23. Dragutin Feletar: Skupština Muzejskog društva 93

»Natokali smo, omikali, osnovali, za se, koji potlam dojo, nit pričuvali...«

Zavičajni muzej Virje predstavlja kompleksnu muzejsku zbirku sa preko 650 predmeta, fotografija, knjiga, umjetničkih vrijednosti, oružja i drugog i ista građa je izložena.

U prvoj prostoriji: **Kulturno-povijesni dio** koji obuhvaća predmete i dokumente radnih i društvenih organizacija koje su djelovale u ovom naselju (pravila, pečati, amblemi, barjaci, diplome, fotografije) — zbirka odlikovanja — zbirka novca — umjetnička galerija (slikarski i kiparski radovi mještana) — objavljeni pismeni radovi (knjige mještana) — fotografije starih građevina — zbirka NOR (oružje, fotografije i dr.).

U drugoj prostoriji: **etnografski dio** koji obuhvaća predmete za obradu lana i konoplje do izrade tkanine (rilj, stopa, trlica, greben, preslice, kolovrat, rašek, vitlenke, snovača, nared i gotovi tkani proizvodi) — namještene sobe pred kraj XVIII i početak XIX stolj. (krevet, ladica, klupa, škrinja, zbirka — orman i drugo) — narodna nošnja, muško i žensko — predmeti za pripremanje i čuvanje hrane (drveni premeti zemljano i željezno suđe).

U trećoj i četvrtoj prostoriji — **poljoprivredni dio** koji obuhvaća predmete kojim se obrađuje polje, sakupljaju, prevoz i prerada žitarica (drveni plug, ornice, jaram, brana, plug ogrinjač, rashode, zubače, rešeto, cepec, kobila, stopa za ulje, kola, sana i drugo).

Ovakva muzejska postava biti će proširena i dopunjena još nizom drugih predmeta koji u sadašnjoj postavi nisu logli biti izloženi zbog malog prostora, a koji će prostor biti povećan čim se izvrši nužna adaptacija naknadno dobivenog prostora.

Posbeni dio prostora bit će poklonjen i obrađivat će »poljoprivredu i stočarstvo« koji su glavna djelatnost ovo gpodručja kao i »obrta« zastupanjem obrtničkih radnji čiji predmeti do sada nisu mogli biti izloženi zbog malog prostora.

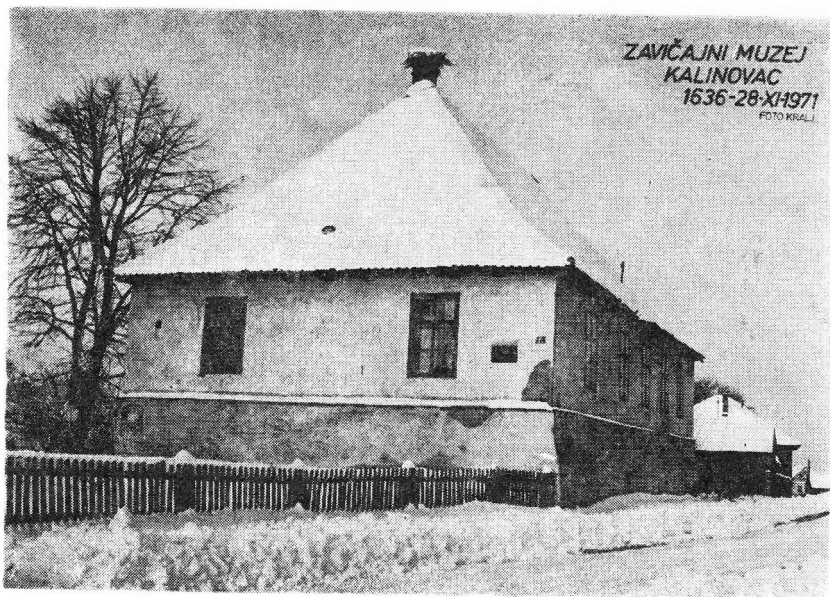
Vrijedno je ovu muzejsku zbirku pogledati, a njene prostorije su otvorene svake nedjelje od 10 — 12 sati.

Mato DOMINIKOVIĆ, Petar LEVAR, Muzejska zbirka Kalinovac

MUZEJSKA ZBIRKA U KALINOVCU

Odlukom Savjeta Mjesne zajednice Kalinovac br. 40 od 9. V. 1971. osnovana je muzejska zbirka u Kalinovcu. Istom odlukom imenovan je Upravni odbor koji će vršiti sve pripreme radnje za otvaranje muzeja i koji će upravljati muzejom:

- 1) PETAR LEVAR, učitelj — predsjednik
- 2) MATO DOMINIKOVIĆ, službenik — tajnik
- 3) MARTIN TREPOTEC, nastavnik — blagajnik
- 4) IVAN MEĐUREČAN, seljak — član
- 5) TOMO FRANJIĆ, učenik — član

- 6) IVAN KRALJ, trgovac — član
- 7) LUKA BIRUŠ, seljak — član
- 8) MARIJA RABADŽIJA, nastavnik — član
- 9) ĐURO RONČEVIĆ, službenik — član

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, pod br. 02-UP-I-390/2 od 24. 4. 1975., donio je rješenje o preventivnoj zaštiti spomenika kulture:

I) Zgrada Zavičajnog muzeja u Kalinovcu zajedno sa svojom neposrednom okolinom, vodištem ispomen parkom, stavlja se pod preventivnu zaštitu

II) Dok traje preventivna zaštita, radnja na području iz točke I. koje mogu prouzrokovati promjene ili narušiti integritet spomenika ne mogu se poduzimati bez dozvole Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Muzej je smješten u zgradi koja je nekad služila kao »štacija« graničara u vrijeme Vojne krajine, a zgrada je sagrađena godine 1766.

U ovoj zgradi postoji 5 prostorija, od kojih su 2 hodnik, a 3 su muzejske prostorije i to:

- Etnografska zbirka
- Memorijalna soba Grgura Karlovčana
- Kalinovac nekad i danas.

Muzej je svečano otvoren na dan 28. XI. 1971., a pokrovitelj je bio VLADO CAR, predsjednik Skupštine općine Đurđevac.

S otvorenja zavičajne muzejske zbirke u Kalinovcu 28. studenog 1971. godine

Postava muzeja:

— Na prikupljanju eksponata u selu učestvovali su prosvjetni radnici škole s učenicima i to: Marija Rabadžija, Mira Filjar, Martin Trepotec, Marija Kljajić i Nada Rončević, te i drugi aktivisti: Petar Levar, Mato Dominiković, Tomislav Franjić, Ivan Međurečan i dr., kao i stručnjaci: Edo Kovačević, Zdenka Lehner i Paula Gabrić, te Tereza Ivšak.

— Tehničke pripreme vršili su: Luka Hrvatić, Mato Ciprijanović, Zorka Forko nastavnici iz Pitomače, te Ferdo Tomica i Ante Peroković nastavnici iz Đurđevca.

— Postavu eksponata i uređenje izložbenog prostora vršili su: prof. Edo Kovačević, akademski slikar, prof. Zdenka Lehner i prof. Paula Gabrić, viši kustosi iz Etnografskog muzeja Zagreb.

— Prof. Dragutin Tadijanović pjesnik iz Zagreba i Mato Kudumija književnik iz Đurđevca radili su na postavi memorijalne sobe Grgura Karlovčana.

— Prilog postavi muzejske zbirke dali su učešće i pojedini obrtnici. Mnoge organizacije mjesta i drugih sredina, vanjski suradnici i pojedinci dali su svoj novčani prilog za materijalne potrebe muzeja. Društveno-političke organizacije mjesta dale su poseban prilog muzejskoj postavi svojom dokumentacijom.

— Etnografskom uređenju prostora muzeja i sobe Grgura Karlovčana, svojim ilustracijama uredio je Ivan Lacković — Croata.

— Na uređenju prostorije »Kalinovac nekad i danas« neumorno se zalagao Ante Peroković nastavnik iz Đurđevca, koji je izradio i poklonio muzeju sve panoe — za sve organizacije sela.

— Eksponati muzeja potječu od predhistorije (kamena sjekira, narukvica, kameni mlat i dio turske sablje — o čemu je pisano u Podravskom zborniku za 1975. g.), te predmeti starije povjesti do novijeg doba.

— Do sada je muzej posjetio veliki broj posjetilaca kako iz samog mjesta i ostalih krajeva naše zemlje, tako i zapaženi broj posjetilaca iz mnogih stranih država, kako iz Evrope, tako i prekomorskih zemalja.

— Pored redovne djelatnosti muzej organizira izložbe likovnih umjetnika, te literarne susrete učenika osnovnih škola.

— Od 1979. g. djelatnost muzeja svodi se na organizaciju etnografskog parka. — Veliku pomoć i suradnju Upravni odbor muzeja dobiva od Luke Hrvatića nastavnika iz Pitomače.

Etnografski park bio bi smješten u postojećem dvorištu muzeja, a sadržavao bi:

— starinsku podravsku kuću, koja bi čuvala uspomenu na pjesnika i borca Grgura Karlovčana,

— etnografsko dvorište sadržavalo bi starinski ambar, koji postoji i treba ga samo postaviti

— mlin potočar poklon Luke Hrvatića iz Pitomače

— starinska klijet, koja postoji i treba je samo postaviti

— krušnu starinsku peć

— koš za kukuruz i druge objekte vezane uz karakterističan ambijent.

U realizaciji ovog programa u 1980. g. očekuje se financijska pomoć od SIZ-a za kulturu općine Đurđevac i šire društvene zajednice.

Na samoj zgradi muzeja vrši se izrada nove fasade i estetsko uređenje unutrašnjih prostorija.

— U muzeju se čuvaju eksponati i pokloni zbratimljenih Mjesnih zajednica Kalinovac i Tasovčići, gdje je nekad službovao učitelj, pjesnik i borac Grgur Karlovcčan.

Luka HRVATIĆ, Muzejska zbirka Kalinovac

O VAŽNOSTI MUZEJSKE ZBIRKE U KALINOVCU

Zavičajni muzej Kalinovac, njegovo osnivanje, postojanje i djelovanje, lijep je primjer kako i jedno selo može postati značajan činilac u očuvanju naše kulturne baštine. Provođeci u život zamisao — sačuvajmo prošlost za budućnost — koja je odavno utkana u razmišljanja žitelja Podravine, Kalinovčani su ostvarili vrlo mnogo od postavljenog cilja. Već u samom početku te akcije prije desetak godina smišljeno su razgraničili poslove za bližu i dalju budućnost. Najprije su prišli prikupljanju narodnog kulturno-povijesnog blaga, a zatim uređenju muzejske zbirke u staroj školskoj zgradi, nekadašnjoj krajiškoj »štaciji« koja već sama po sebi predstavlja rijedak spomenik kulture u ovom kraju. Uz svesrdnu pomoć i stručnu suradnju Etnografskog muzeja u Zagrebu čiji su kustosi Paula Gabrić i Zdenko Lehner zajedno s prosvjetnim radnicima sela obavili najveći dio posla oko pripremanja izložaka za etnografsku zbirku, značajan doprinos uređenju memorijalne sobe hrvatskog pjesnika i revolucionara, učitelja Grgura Karlovčana dao je akademik Dragutin Tadijanović i književnik Mato Kudumija, dok je cjelokupna postava muzeja djelo našeg istaknutog muzeologa akademskog slikara Ede Kovačevića. Muzej je svečano otvoren za Dan Republike 1971. godine, ali je već tada bilo jasno da je to tek prvi, iako presudan korak k daljem cilju — osnivanju seoskog etno-parka na prostoru oko muzejske zgrade.

Od otvorenja svake godine muzej posjećuju najviše učenici osnovnih škola i omladina no i odrasli su česti posjetioци o čemu rječito govore zapisi u knjizi utisaka. Zamjećuje se, da je nakon bratimljenja sela Tasovčići i Kalinovca te općine Čapljina i Đurđevac povezanih životom i djelom Grgura Karlovčana, posjet gostiju sve učestaliji. Otada je i cjelokupna aktivnost muzeja potpunija a posebna se ističe njegova odgojna djelatnost u njegovanju i razvijanju revolucionarnih tradicija. Tako je bilo i ove godine koja se može smatrati prijelomnom u pogledu razvijanja djelatnosti muzeja. Naime, godina 1979. donijela je selu mnogo vrijednih ostvarenja na svim područjima društvene djelatnosti. Vrlo je sretna okolnost što su žitelji Kalinovca povjerili vođenje poslova svoje mjesne zajednice tako sposobnom, upornom i čestitom čovjeku kao što je predsjednik Luka Mikulić. Uz velike napore ali na opće zadovoljstvo svih stanovnika mjesto iz dana u dan mijenja svoj izgled. U sklopu želja i mogućnosti muzeju se pridaje istaknuto mjesto. Ne samo kad je riječ o održavanju postojećeg objekta. Jer Grguru Karlovcanu valja odati dužno poštovanje podizanjem dostojnog spomenika i to ne samo jednom bronzanom bustom — treba postaviti njegovu rodnu kuću uz muzejsku zgradu a kao dio seoskog